

ҚОНУНИ ҚУМҲУРИИ ТОЧИКИСТОН

Дар бораи номҳои объектҳои ҳуҷрофӣ

(Ахбори Маҷлиси Олии Қумҳурии Тоҷикистон соли 2006, №4, мод. 198, ҚҶТ аз 19.03.2013с. №945)

Бо Қарори Маҷлиси намоёндагони Маҷлиси Олии Қумҳурии Тоҷикистон аз 29-уми март соли 2006, № 287 (Ахбори Маҷлиси Олии Қумҳурии Тоҷикистон, соли 2006, № 3, моддаи 177) қабул гардидааст.

Бо Қарори Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии Қумҳурии Тоҷикистон аз 21-уми апрели соли 2006, № 205 (Ахбори Маҷлиси Олии Қумҳурии Тоҷикистон, соли 2006, № 4, моддаи 213) ҷонибдорӣ гардидааст.

Қонуни мазкур асосҳои ҳуқуқии ғайриқонунии номгузорӣ ва номивазкунии объектҳои ҳуҷрофӣ, инчунин муқаррарсозӣ, танзим, бақайдгирӣ, баҳисобгирӣ, истифодабарӣ, ҳифз ва нигоҳдории номҳои объектҳои ҳуҷрофиро ҳамчун қисми таркибии мероси таърихӣ ва фарҳангии халқи Тоҷикистон муқаррар менамояд.

Моддаи 1. Мафҳумҳои асосӣ

Дар Қонуни мазкур мафҳумҳои зерин истифода бурда мешаванд:

- объектҳои ҳуҷрофии устувори мавҷудани замин** – кӯҳҳо, қаторкӯҳҳо, қуллаҳо, дарёҳо, кӯлҳо, обанборҳо, пирахҳо, биёбонҳо ва дигар объектҳо; фурудгоҳҳо ва объектҳои амсоли онҳо;
- номгузориҳои объектҳои ҳуҷрофӣ** – номҳои ба объектҳои ҳуҷрофӣ додашаванда, ки барои аз якдигар фарқ кардану шинохтани онҳо хизмат мекунад;
- муқаррар намудани номҳои объектҳои ҳуҷрофӣ** – муайян намудани номҳои объектҳои ҳуҷрофии мавҷуда, номгузорӣ ва номивазкунии объектҳои ҳуҷрофӣ;
- танзими номҳои объектҳои ҳуҷрофӣ** – интихоби номҳои бештар истифодашавандаи объектҳои ҳуҷрофӣ ва муайян намудани тарзи навишти номҳои объектҳои мазкур ба забони давлатӣ ва ба он забоне, ки истифода мегарданд;
- Феҳристи давлатии номҳои объектҳои ҳуҷрофӣ** - рӯйхат ё номгӯй, ба қайд ва ба ҳисоб гирифтани нигоҳ доштани номҳои мавҷуда ва номҳои ба объектҳои ҳуҷрофӣ гузошташаванда.

Моддаи 2. Қонунгузориҳои Қумҳурии Тоҷикистон дар бораи номҳои объектҳои ҳуҷрофӣ

Қонунгузориҳои Қумҳурии Тоҷикистон оид ба номҳои объектҳои ҳуҷрофӣ ба Конститутсияи (Сарқонуни) Қумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз Қонуни мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Қумҳурии Тоҷикистон, инчунин санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Қумҳурии Тоҷикистон онҳоро эътироф намудааст, иборат мебошад.

Моддаи 3. Салоҳияти Ҳукумати Қумҳурии Тоҷикистон оид ба номҳои объектҳои ҳуҷрофӣ

- Ба салоҳияти Ҳукумати Қумҳурии Тоҷикистон оид ба номҳои объектҳои ҳуҷрофӣ инҳо дохил мешаванд:
- муайян намудани сиёсати давлатӣ оид ба номҳои объектҳои ҳуҷрофӣ;
 - номгузорӣ ва номивазкунии объектҳои ҳуҷрофӣ бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузориҳои Қумҳурии Тоҷикистон;
 - муайян намудани талабот, меъёр ва қоидаҳои ягона оид ба номҳои объектҳои ҳуҷрофӣ, инчунин тартиб додан ва қорӣ намудани Феҳристи давлатии номҳои объектҳои ҳуҷрофӣ;
 - таҳия ва қабули барномаи давлатӣ оид ба номҳои объектҳои ҳуҷрофӣ;
 - муайян намудани мақомоти ваколатдори давлатӣ оид ба номҳои объектҳои ҳуҷрофӣ ва салоҳияти он;
 - муайян намудани тартиби маблағгузориҳои ғайриқонунии оид ба номҳои объектҳои ҳуҷрофӣ;
 - ҳамкориҳои байналмилалӣ оид ба номҳои объектҳои ҳуҷрофӣ.

Моддаи 4. Салоҳияти мақомоти ваколатдор оид ба номҳои объектҳои ҳуҷрофӣ

- Салоҳияти мақомоти ваколатдор оид ба номҳои объектҳои ҳуҷрофӣ аз инҳо иборат аст:
- тартиби ошкор намудани номҳои объектҳои ҳуҷрофии мавҷударо муқаррар месозад;
 - талабот, меъёр ва қоидаҳои ягонаро оид ба номҳои объектҳои ҳуҷрофӣ тибқи муқаррароти қонунгузориҳои Қумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд;
 - пешниҳодҳоро оид ба номгузорӣ ва номивазкунии объектҳои ҳуҷрофӣ мутобики талаботи Қонуни мазкур ва тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Қумҳурии Тоҷикистон дида мебарояд;
 - номҳои объектҳои ҳуҷрофиро ба қайд ва ба ҳисоб мегирад;
 - қорҳоро оид ба тартиб додани Феҳристи давлатии номҳои объектҳои ҳуҷрофӣ ва амалӣ намудани он ба анҷом мерасонад;
 - ғайриқонуниро оид ба **номгузори ва номивазкуни** объектҳои ҳуҷрофӣ яқоя бо мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ дар доираи ваколатҳои онҳо амалӣ мегардонад. (ҚҶТ аз 19.03.2013с. №945)

Дигар салоҳияти мақомоти ваколатдорро оид ба номҳои объектҳои ҷуғрофӣ мутобиқи Қонуни мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқи Ҷумҳурии Тоҷикистон Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян мекунад.

Моддаи 5. Муқаррар намудани номҳои мавҷудаи объектҳои ҷуғрофӣ

Номҳои мавҷудаи объектҳои ҷуғрофӣ мувофиқи маълумоти нашрияҳои расмӣ харитасозӣ ва иттилоотӣ, дигар сарчашмаҳо, инчунин тавассути пурсиши олимон, мутахассисон, кишваршиносон ва аҳолии минтақаҳои дахлдор муқаррар карда мешаванд.

Моддаи 6. Танзими ва истифодаи номҳои объектҳои ҷуғрофӣ

Танзими номҳои объектҳои ҷуғрофӣ мувофиқи қоида ва анъанаҳои истифодаи номҳои объектҳои ҷуғрофӣ ба забони давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон сурат мегирад.

Номҳои танзимгардидаи объектҳои ҷуғрофӣ дар маълумотномаю луғатҳои номҳои объектҳои ҷуғрофӣ ба забони давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон нашр карда мешаванд.

Номҳои объектҳои ҷуғрофӣ дар ҳуҷҷатҳо, нашрияҳои харитасозӣ ва дигар нашрияҳои ба забони хориҷӣ тартибёфта, ки дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ва берун аз он истифода мегарданд, бо алифбои лотинӣ навишта мешаванд.

Тартиби дигари танзими номҳои объектҳои ҷуғрофиро Қонуни мазкур ва санадҳои меъёрии ҳуқуқи Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба номҳои объектҳои ҷуғрофӣ муайян менамоянд.

Номҳои танзимгардидаи объектҳои ҷуғрофӣ дар ҳуҷҷатҳо, нашрияҳои харитасозӣ ва дигар нашрияҳо ба забони давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон истифода мегарданд.

Навиштани номҳои объектҳои ҷуғрофӣ бо ҳарфҳои алифбои лотинӣ бо тартиби муқарраршуда дар асоси номҳои объектҳои ҷуғрофӣ, ки ба танзими дароварда шудаанд, ба забони давлатӣ амалӣ мегардад. Номҳои объектҳои ҷуғрофӣ дар аломатҳои роҳ ва дигар аломатҳо дар қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон ба забони давлатӣ навишта мешаванд. Ҳангоми зарурат номҳои объектҳои ҷуғрофӣ бо дарназардошти манфиатҳои аҳолии минтақаҳои дахлдор ба дигар забонҳо навишта шуда, метавонанд бо ҳарфҳои алифбои лотинӣ низ тақрир ёбанд.

Моддаи 7. Тартиби номгузорӣ ва номивазкунии объектҳои ҷуғрофӣ

Пешниҳодҳо оид ба номгузорӣ ё номивазкунии объектҳои ҷуғрофӣ метавонанд аз ҷониби мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва худидоракунии маҳаллӣ, инчунин дигар шахсони воқеию ҳуқуқӣ амалӣ гарданд.

Пешниҳодҳо оид ба номгузорӣ ё номивазкунии объектҳои ҷуғрофӣ ба мақомоти ваколатдори давлатӣ оид ба номҳои объектҳои ҷуғрофӣ ирсол мегарданд.

Пешниҳодҳо оид ба номгузорӣ ё номивазкунии объектҳои ҷуғрофӣ аз ҳуҷҷатҳои асосноки замимагардида, ҳисоби хароҷот оид ба номгузорӣ ё номивазкунии объектҳои ҷуғрофӣ иборат буда, тибқи муқаррароти санадҳои меъёрии ҳуқуқи Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба номҳои объектҳои ҷуғрофӣ тартиб дода мешаванд.

Номе, ки ба объекти ҷуғрофӣ дода мешавад, бояд аломатҳои хоси объекти ҷуғрофӣ, маҳалли воқеи он, хусусиятҳои этнографияи миллӣ ва ҷағолияти аҳолии минтақаи дахлдорро инъикос намуда, чун қоида аз се калима зиёд набояд ва ба тарзи муқаррарӣ ба низоми амалкунандаи номҳои объектҳои ҷуғрофӣ дохил шавад.

Ба объектҳои ҷуғрофӣ номи шахсоне дода мешаванд, ки бевосита дар кашф, омӯзиш, азхудкунӣ ё бунёди объектҳои ҷуғрофӣ иштирок намудаанд. Номи ходимони барҷастаи ҷамъиятӣ, сиёсӣ ва давлатӣ, арбобони илму фарҳанг, ки дар қайди ҳаёт нестанд, ба объектҳои ҷуғрофӣ, ки ном надоранд, тибқи тартиби муқаррарнамудаи Қонуни мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқи Ҷумҳурии Тоҷикистон гузошта мешаванд.

Додани номи яқхела ба ду ва ё зиёдаи объектҳои ҷуғрофӣ ба ҳам монанд дар доираи як воҳиди марзиви маъмури манъ аст.

Номивазкунии объектҳои ҷуғрофӣ фақат дар ҳолатҳои зерин мумкин аст, агар:

-номи объекти ҷуғрофӣ бо аббревиатура (навишти мухтасари номи объекти ҷуғрофӣ), рақам ё ибора ишора шуда, вазифаи номҳои ҷуғрофиро иҷро намояд, аммо номи аслии объекти ҷуғрофӣ набояд;

-ду ва ё зиёдаи объектҳои ҷуғрофӣ ба ҳам монанд дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон номи яқхела дошта бошанд. (ҚҶТ аз 19.03.2013с.№945)

Номивазкунии объектҳои ҷуғрофӣ ҳамчунин бо мақсади баргардонидани номи баъзе объектҳои ҷуғрофӣ, ки ба таври васеъ дар гузашта ва имрӯза маълуми машҳуранд, иҷозат дода мешавад.

Моддаи 8. Бақайдгирӣ ва баҳисобгирии номҳои объектҳои ҷуғрофӣ

Феҳристи давлатии номҳои объектҳои ҷуғрофӣ

Номҳои мавҷуда ва номҳои ба объектҳои ҷуғрофӣ гузошташаванда бояд ба қайд ва ба ҳисоб гирифта шаванд.

Бо мақсади таъмини истифодаи ягона ва доимии номҳои объектҳои ҷуғрофӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ва нигоҳ доштани номҳои зикршуда Феҳристи давлатии номҳои объектҳои ҷуғрофӣ тартиб дода мешавад.

Мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ дар доираи салоҳияти худ таҳия ва нашри маълумотномаю луғатҳои номҳои объектҳои ҷуғрофӣ, инчунин харита ва атласҳои Ҷумҳурии Тоҷикистонро амалӣ мегардонад.

Матни маълумотномаю лугатҳои номҳои объектҳои ҷуғрофӣ пеш аз наشري онҳо бо мақомоти ваколатдори давлатӣ оид ба номҳои объектҳои ҷуғрофӣ мувофиқа карда мешавад.

Тартиби бақайдгирӣ ва баҳисобгирии номҳои объектҳои ҷуғрофӣ, наشري маълумотномаю лугатҳои номҳои объектҳои ҷуғрофӣ, инчунин иҷрои корҳо оид ба тартиб додан ва амалӣ намудани Феҳристи давлатии номҳои объектҳои ҷуғрофӣ, тартиби истифодаи онро мақомоти ваколатдори давлатӣ оид ба номҳои объектҳои ҷуғрофӣ муқаррар менамояд.

Номгузори ва номивазкунии воҳидҳои марзиви маъмури ва маҳалаҳои аҳолинишин бо тартиби муқарарнамудаи Қонуни конститутсиони Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи тартиби ҳалли масъалаҳои сохти марзиви маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон» амалӣ карда мешавад. (ҚҶТ аз 19.03.2013с.№945)

Моддаи 9. Маблағгузори корҳо оид ба номҳои объектҳои ҷуғрофӣ

Маблағгузори корҳо оид ба муқаррарсозӣ ва танзими номҳои объектҳои ҷуғрофӣ, таҳия ва наشري маълумотнома ва лугатҳои номҳои объектҳои ҷуғрофӣ ба забони давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ё ба забонҳои дигар аз ҳисоби маблағи бучети давлатӣ, ки барои ғаёлияти мақомоти ваколатдори давлатӣ бо ҳамин мақсад ҷудо карда мешавад, амалӣ мегардад.

Маблағгузори корҳо оид ба номивазкунии объектҳои ҷуғрофӣ, ворид намудани тағйирот ва наشري маълумотномаю лугатҳои номҳои объектҳои ҷуғрофӣ ба забони давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ё ба забонҳои дигар аз ҳисоби маблағҳои мақомоти давлатии дахлдор амалӣ гардонида мешавад.

Моддаи 10. Ҳифз намудани номҳои объектҳои ҷуғрофӣ

Номҳои объектҳои ҷуғрофӣ ҳамчун қисми таркибии мероси таърихӣ ва фарҳангии халқи Тоҷикистон аз тарафи давлат ҳифз карда мешаванд. Худсарона иваз намудан ва истифодаи ғалати номҳои объектҳои ҷуғрофӣ манъ аст.

Моддаи 11. Ҷавобгарӣ барои вайрон кардани Қонуни мазкур

Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ барои вайрон кардани Қонуни мазкур бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

Моддаи 12. Тартиби мавриди амал қарор додани Қонуни мазкур

Қонуни мазкур пас аз интишори расмӣ мавриди амал қарор дода шавад.

Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон

Э.Раҳмонов

**ш. Душанбе 29 апрели соли 2006
№ 185**
